

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
16. 7. 2007

4

Alergologie a klinická imunologie - činnost oboru v Jihomoravském kraji v roce 2006

*Allergology and Clinical Immunology - Activity in Branch
in the Jihomoravsky Region in 2006*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru alergologie a klinická imunologie v Jihomoravském kraji v roce 2006 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle typu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy.

Summary

Information on health service activity in the branch of allergology and clinical immunology in the Jihomoravsky region in 2006 contains data about out-patient care by type of establishment and by district of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses.

Podkladem pro zpracování informace jsou údaje z ročního výkazu o činnosti oboru, který vyplňuje každé ambulantní pracoviště alergologie a klinické imunologie všech zřizovatelů, včetně ambulantních částí lůžkových zařízení. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2006. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2006].

Edice IZK o činnosti oboru alergologie a klinické imunologie v předchozích letech je dostupná na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Personální zajištění oboru

Odbornou péči zajišťovalo na 33 pracovištích 54,20 lékařů a 72,99 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (dále ZPBD). Na mapě jsou uvedena sídla všech pracovišť, včetně detašovaných, ve kterých je zabezpečena alergologická a imunologická péče. Z celkového počtu lékařů jich 30 % pracovalo v ambulantní části nemocnic, 30 % v samostatných ordinacích a 40 % na poliklinikách nebo v odborných laboratořích. Na 100 tisíc obyvatel kraje připadlo 4,79 lékařů, v ČR to bylo 3,93 lékaře. Zatímco z grafu patrný strmý nárůst lékařů v roce 2002 v celé ČR způsobilo organizační sloučení oborů alergologie a klinické imunologie, meziroční nárůst lékařů v kraji o 11 % je důsledkem vykázání lékařských úvazků v odborných laboratořích a splněním zpravodajské povinnosti všech tří těchto subjektů; dále také v oddíle o činnosti.

Činnost oboru

S alergickým onemocněním se léčilo 101,9 tisíc pacientů, kterým bylo poskytnuto 339,9 tisíc ošetření, to představuje nárůst pacientů o 12 % a ošetření o 7 %. Nejvíce ošetření poskytují pacientům nemocniční ambulance, v průměru 5,8 ošetření na jednoho pacienta. Průměrný počet ošetření připadajících na jednoho lékaře je zde o více než tři čtvrtiny vyšší než na poliklinikách. Nejvyšší počet pacientů na lékaře a zároveň nejnižší počet ošetření na pacienta vykazují samostatné ordinace alergologů. V nich se léčila téměř polovina všech pacientů, pětina navštěvovala nemocniční ambulance.

Děti a mladiství ve věkové skupině 0-19 let tvořily 40 % léčených pacientů. Z každého tisíce obyvatel této věkové kategorie se jich 177 v kraji a 159 v ČR léčilo na některé z alergologických onemocnění. Srovnání s minulým obdobím není možné, protože do roku 2005 byla sledována u léčených pacientů věková kategorie 0-14 let.

V průměru bylo aplikováno jednomu léčenému pacientovi 2,2 kožních testů (ČR 2,6). Na 100 léčených připadlo 14,2 pacientů léčených specifickou hyposenzibilizací (ČR 13,5) a u 3,3 pacientů na 100 léčených byla zahájena individuální injekční nebo perorální specifická imunoterapie alergenem, stejně jako v ČR. Lékaři měli k dispozici 32 spirometrů, na jednom spirometru bylo provedeno 1 987 výkonů (ČR 1 566). Počet výkonů v laboratoři překročil jeden milion, což představuje nárůst o 56 % způsobený tím, že činnost vykazaly tři samostatné odborné laboratoře oproti jedné v roce 2005. Na pacienty v ústavní péči připadlo 14 % laboratorních výkonů (ČR 19 %).

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

V roce 2006 bylo sledováno deset vybraných diagnóz ve čtyřech věkových kategoriích, oproti minulému období dvě z nich doznaly změnu, místo 15-24 let se sleduje skupina 15-19 let a místo 25 let a více jsou to pacienti ve věku 20 let a více. Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je léčen na více diagnóz. Dlouhodobě se sledují tři diagnózy: atopická dermatitida L20, pollinosis J30.1 a stálá alergická rýma J30.3. Kvůli nejednotnosti v diagnostice alergického a nealergického astma J45.0 a J45.9 přistoupila odborná společnost alergologie a klinické imunologie k upřesnění metodiky a ke sledování obou typů astma dohromady jako J45.

V přepočtu na 10 tisíc obyvatel příslušné věkové kategorie bylo nejvíce dětí ve věku do pěti let v kraji dispenzarizováno s diagnózou atopická dermatitida, s výjimkou okresů Břeclav, Hodonín a Znojmo, kde to bylo astma. Nejčastějším důvodem dispenzarizace u ostatních věkových kategorií dětí, mladistvých a dospělých v kraji byla senná rýma. Při hodnocení do úrovně okresů je ve věkové skupině 6-14 let nejvíce dispenzarizovaných v Břeclavi se stálou alergickou rýmou a ve Vyškově s astmatem. Astma je také nejčastější příčinou dispenzarizace ve věkové skupině 15-19 let v okrese Znojmo. Dospělí pacienti jsou v okresech Blansko a Vyškov nejčastěji dispenzarizováni s diagnózou stálá alergická rýma.

Od roku 2004 se sledují dispenzarizovaní pacienti pro dalších šest diagnóz ze skupiny poruch mechanismu imunity a systémových onemocnění pojivové tkáně. K 31.12.2006 bylo na 10 tisíc obyvatel kraje sledováno 19,4 pacientů s diagnózou imunodeficiency s převahou poruch protilátek (ČR 26,2) a 11,7 pacientů s diagnózou běžná variabilní imunodeficiency (ČR 16,2). Obě onemocnění postihují častěji mladší věkové kategorie. Diagnózy ze skupiny systémových onemocnění pojivové tkáně (M31-M33, M35) se vyskytují zřídka a postihují zpravidla dospělou populaci. Jejich výskyt u dětí do 14 let nebyl v kraji zaznamenán. Sjögrenův syndrom a jiné systémové postižení pojivové tkáně jsou důvodem dispenzarizace u 37 dospělých a dvou mladistvých ve věku 15-19 let,

Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie se vyskytly u 4 pacientů, systémový lupus erythematosus u 6 a dermatomyositis u 2 pacientů.

Výkyvy oběma směry v počtu sledovaných pacientů na porovnatelné diagnózy proti minulému období jsou dány charakterem sledovaných diagnóz. Jedná se o chronická onemocnění s dosti blízkým epidemiologickým vztahem a s nutností medikamentózní léčby. Pacient se může dostavit za dlouhou dobu až při zhoršení obtíží; někdy je nutné diagnózu přehodnotit. Počet dispenzarizovaných na počet obyvatel v členění do okresů není v přehledu uveden, pouze zmíněn v textu, protože zatímco na úrovni kraje ho lze považovat za ukazatel nemocnosti, v okresech je závislý na rozložení sítě ordinací, která je nerovnoměrná. Dispenzarizovaní pacienti se vykazují podle umístění zdravotnického zařízení, které navštěvují, nikoli podle svého trvalého bydliště. Počet dispenzarizovaných na počet léčených v okresech vypovídá o tom, jak se jednotlivé okresy mezi sebou liší z hlediska skladby léčených pacientů.

Zpracovala: MUDr. Jaroslava Pazourková
ÚZIS ČR, Jihomoravský krajský odbor
Výstavní 17/19, 603 00 Brno
tel.: 543 184 164, fax: 543 184 165
e-mail: pazourkova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Sít' ordinací alergologie a klinické imunologie dle ORP *)

- ▲ - sídlo zdravotnického zařízení
- 3 - počet zdravotnických zařízení
- *) - správní obvod obce s rozšířenou působností
- Znojmo - název správního obvodu obce s rozšířenou působností

Zajištění ambulantní péče podle druhu zdravotnických zařízení a podle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet léčených pacientů		Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	z toho děti a dorost ³⁾ (v %)	celkem	na 1 lékaře	na 1 léčeného pacienta
podle druhu zdravotnických zařízení								
Ambulantní část lůžkových ZZ	10	16,10	30,66	23 485	46,6	135 795	8 434	5,8
Samost. ordinace lékařů specialistů	16	15,55	16,55	47 185	51,1	97 762	6 287	2,1
Ostatní ambulantní zařízení	7	22,05	25,78	31 186	19,6	106 333	4 822	3,4
podle území (okres, kraj, ČR)								
Blansko	3	3,00	3,00	9 097	69,9	27 826	9 275	3,1
Brno-město	19	41,00	58,09	69 022	30,4	252 332	6 154	3,7
Brno-venkov	2	.	.	.	x	.	x	x
Břeclav	2	3,00	3,50	5 750	59,8	16 921	5 640	2,9
Hodonín	2	1,30	1,50	2 760	72,9	6 893	5 302	2,5
Vyškov	2	2,00	2,00	6 090	49,9	16 516	8 258	2,7
Znojmo	3	2,20	3,70	5 567	65,8	14 775	6 716	2,7
Jihomoravský kraj	33	54,20	72,99	101 856	40,4	339 890	6 271	3,3
ČR	379	404,24	515,35	931 362	36,6	2 393 255	5 920	2,6

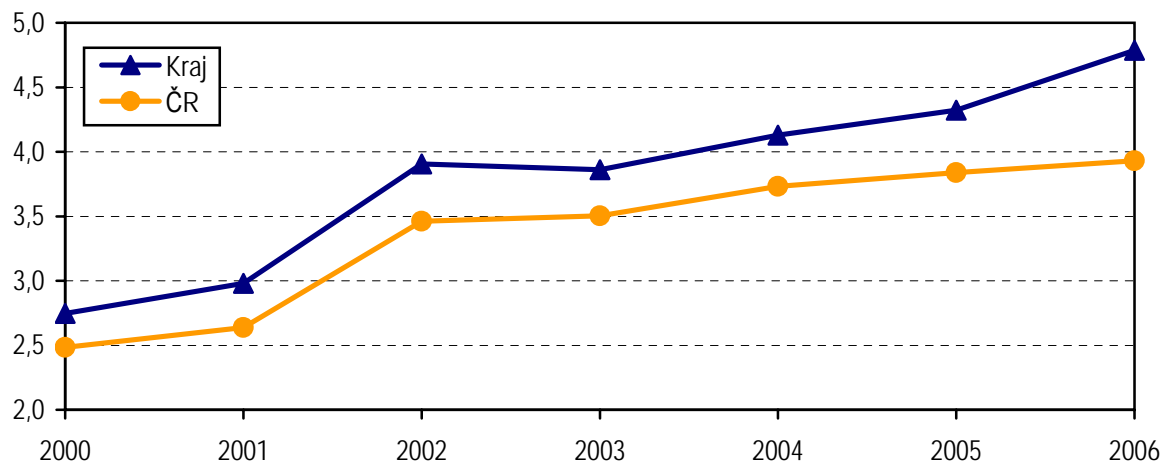
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, § 5 - § 21

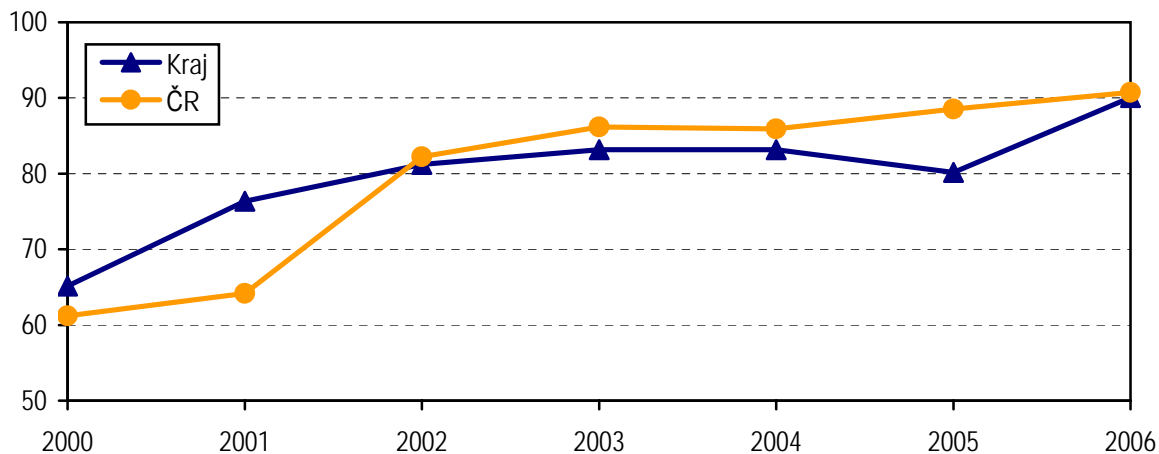
³⁾ Děti a dorost ve věku 0 - 19 let. Změna proti roku 2005, kdy se sledovaly pouze děti ve věku 0-14 let

Tečka (.) na místě čísla značí, že jedno ze dvou zařízení v okrese nedalo souhlas k publikování

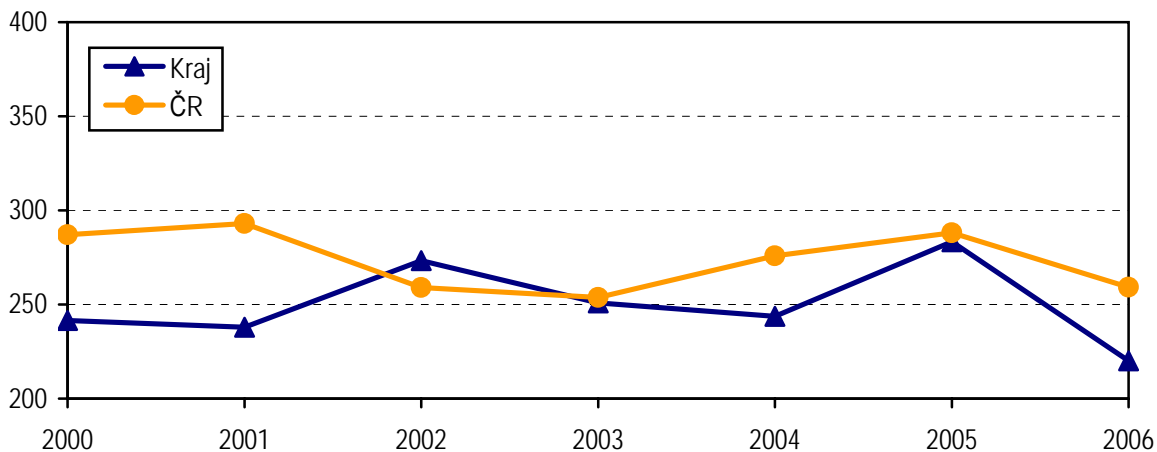
**Počet lékařů na 100 000 obyvatel
- vývoj v letech 2000 - 2006**

**Počet léčených pacientů na 1 000 obyvatel
- vývoj v letech 2000 - 2006**

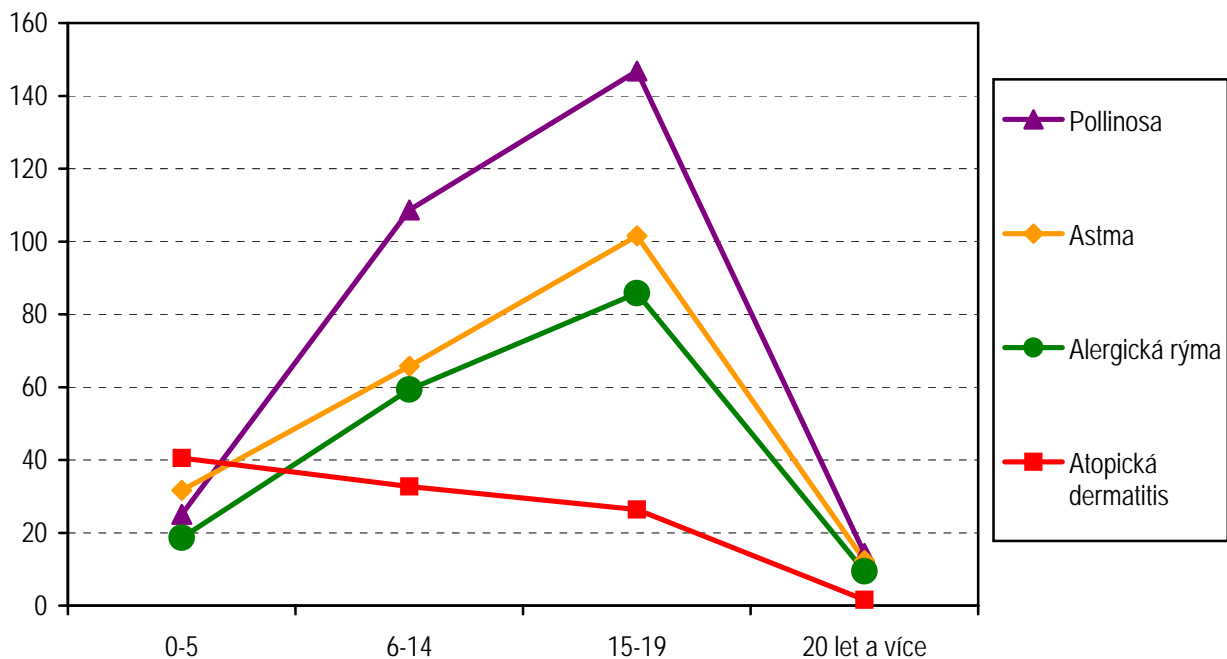
**Počet kožních testů na 100 léčených pacientů
- vývoj v letech 2000 - 2006**

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

Vybraná onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	celkem	z toho ve věku (v %)				kraj na 10 tis. obyvatel	ČR na 10 tis. obyvatel
		0-5 let	6-14 let	15-19 let	20 a více let		
Atopická dermatitis (L20.-)	9 032	28,3	35,1	20,7	15,9	79,75	82,94
Pollinosa (J30.1)	35 493	4,5	29,7	29,3	36,5	313,39	332,33
Stálá alergická rýma (J30.3)	21 473	5,5	26,8	28,3	39,4	189,60	160,14
Astma (J45)	26 751	7,5	23,9	26,9	41,8	236,20	243,51
Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	2 193	17,1	25,4	18,1	39,4	19,36	26,17
Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)	1 323	27,9	23,6	20,0	28,6	11,68	16,17
Wegenerova granulomatóza a jiné nekrotizující vaskulopatie (M31.-)	4	-	-	25,0	75,0	0,04	0,22
Systémový lupus erythematosus (M 32.-)	6	-	-	16,7	83,3	0,05	0,41
Dermatomyositis (M33.-)	2	-	-	-	100,0	0,02	0,11
Sjögrenův syndrom a jiné systémové postižení pojivové tkáně (M35.-)	39	-	-	5,1	94,9	0,34	1,74

**Počet dispenzarizovaných pacientů podle věkových skupin
na 1 000 obyvatel téže věkové skupiny**

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu na počet léčených

Území (okres, kraj, ČR)	Počet dispenzarizovaných na vybranou diagnózu na 100 léčených celkem					
	Atopická dermatitis (L20.-)	Pollinosis (J30.1)	Stálá alergická rýma (J30.3)	Astma (J45.-)	Imunodeficience s převahou poruch protilátek (D80.-)	Běžná variabilní imunodeficience (D83.-)
Blansko	13,7	34,6	32,3	16,2	10,9	3,8
Brno-město	7,2	32,4	16,4	25,7	1,2	1,3
Brno-venkov	6,7	32,4	27,5	8,6	-	-
Břeclav	10,5	53,2	38,3	28,3	5,4	0,3
Hodonín	22,2	51,5	31,8	32,2	0,9	1,4
Vyškov	14,2	36,6	35,3	35,2	0,1	-
Znojmo	9,3	37,5	17,9	46,6	0,3	-
Jihomoravský kraj	8,9	34,8	21,1	26,3	2,2	1,3
ČR	9,2	36,7	17,7	26,9	2,9	1,8

Počet dispenzarizovaných pacientů pro pollinosis na 1 000 obyvatel - vývoj v letech 2000 - 2006

